

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Nr. 34.

ANULU XXIV.

Sabiu 29 Aprile (11 Maiu) 1876.

Telegrafulu este Duminec'a si Joi'a, la fie-care d'ouă septemani cu adausulu Foișorei. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditor'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate către espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

trajelelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. v. a. o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si țicți străine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâi'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două'ora cu 5', cr. si pentru a trei'a repetire cu 3', cr. v. a.

Sinodulu archidieceșanu.*

Siedinti'a XI din 18 Aprile.

Siedinti'a acést'a se incepù la 5 ore dupa amedi. Protocólele siedintieloru VIII, IX si X cetindu-se se autentica.

Escel. Sea Parintele Archieppu si Metropolitu notifica ca neviindu-se vr'o pedeca fatia cu alegerea asesoriloru in senatulu strensu bis. Ioanu Tipeiu 'si Bartolomeiu Baiulescu i-au intaritu din partesi cá atari.

Acést'a enuciare se ia spre placuta cunoscintia.

Dep. Sorescu insinuandu-se la presidiu face urmatórea propunere:

Avendu in vedere, ca in tóta lumea civilisata siedintiele in dicasterii suntu publice si ca acést'a se face cu scopu de a convinge pre poporu despre santieni'a legiloru si despre dreptatea cu care se esecuta acestea: considerandu ca consistoriulu arch. este unu atare dicasteriu, prin care ne esecutámu legile bisericesci — propune:

Sinodulu arch. se ridice la concludusu urmatoriu principi:

Consistoriulu arch. pre venitoriu va tiené siedintiele sele publice: iéra causele — cu deosebire cele matrimoniale — pertractande in aceste siedintie se voru face cunoscute publiculu cu 8 dile mai nainte prin „Tel. Rom.“ si cu trei dile mai inainte prin afisierea unui conspectu contienetoriu de aceste cause la intrat'a edificiuului, unde se tienu siedintiele.

Se transpune comisiunei pentru propuneri.

La ordinea dilei urméza continuarea desbaterei speciali, asupr'a elaboratulu comisiunei scolare.

Ref. dep. Mihaltianu referéza asupr'a proiectulu de regulamentu pentru scóle poporale publicatu in „Tel. Rom.“ si asternutu de către consistoriu fâra opiniune din partea acestui sinodu spre censurare si aprobare; comisiunea opinéza ca acestu proiectu se remana la referentele aceste comisiuni scolare spre alu studiá in detaliu pâna la sesiunea prosima; iéra consistoriulu se provóce pre invetiatorii participatori la cursurile suppletorice a-si face reflesiunile loru la amintitulu regulamentu, iéra aceste reflesiuni sa se comunice de consistoriu referintelui, ca acest'a folosindule se vina la sinodulu prosimu cu o parere motivata asupr'a valórei regulamentulu.

Fâra discussiune propunerea comisiunei se primesce.

Cu privire la impregiurarea, ca consistoriulu neasternendu dupa cum a fostu insarcinatu de sinodulu anului trecutú nici regulamentulu pentru scólele secundarie nici regulamentulu pentru institutulu seminariale teologico-pedagogicu nici proiectulu de regulamentu privitoriu la incompatibilitatea oficiiloru invetiatoresci si profesorale, comisiunea, pre lângá esprimarea parerei de reu, ca consistoriulu n'a satisfacutu concludeloru resp. sinodali, propune: sa se indatoreze consistoriulu, ca se dispuna a se elaborá aceste regulamente in tempulu celu mai scurtu posibilu; a se publicá tóte in „Tel. Rom.“ de tempuriu; a se cere in privinti'a celoru dintâiu parerile copuriloru profesorali din Brasiovu si Bradu; asupr'a regulamentulu alu

*) Prin publicarea acést'a supletória venim a ne implini promisiunea din nrulu premergatoriu. R.

doile parerea corpulu profesorale dela institutulu nostru teologico-pedagogicu si apoi a le asterne tóte 3 proiectele de regulamentu cu o parere a senatulu scolaru prosimulu sinodu.

Fâra discussiune se primesce acést'a propunere.

In privinti'a cârtiei scolare „Istori'a Ungariei“ de Dr. N. Popu asternta de consistoriu sinodulu spre aprobare, comisiunea propune, sa se redea consistoriulu spre censurare si apoi censurata prelânga o propunere motivata sa se reastérna sinodulu la sesiunea prosima: iéra dispositiunea consistoriulu pentru introducerea provisoria a amintitei cârti se ia spre sciintia.

Propunerea fâra discussiune se primesce.

In privinti'a ajutorârei invetiatoriloru si scóleloru poporali cátu si pentru intretinerea cursuriloru suppletorice comisiunea propune: a se sustiené si in bugetulu anului acestui'a sum'a de 3000 fl. v. a. recomandandu consistoriulu cu deosebire spre ajutorire scólele si pre invetiatorii din Treiscaune, fiindu aceste mai espuse.

Asupr'a aceste propuneri se incinge o desbatere, la care iau parte, dep. Sorescu care accentuandu necesitatea urgente de a se ajutá scólele si invetiatorii din Treiscaune propune: ca cestiunea aceste se remana in suspensu pâna atunci pâna cându comisiunea financiara si va face referada sea asupr'a propunerei dep. Petricu totu in acestu obiectu.

Dep. V. Românu cá referentele comisiunei financiara de deslusire intr'acolo, ca propunerea facuta de dep. Petricu s'au luat in consideratiune si din partea comisiunei financiara si au aflatu o modalitate de a puté satisfice aceste propuneri.

Dep. Z. Boiu din consideratiune ca scólele si invetiatorii si din alte părți ale secuimei, au lipsa de atare ajutorie propune: cá sa se lase numirea loculu Treiscaune afara si sa se dica generalmente „scólele si invetiatorii din părțile orientali si miédia-noptiali ale Transilvaniei.“

Dep. Patiti'a opinéza, ca cu sum'a de 500 fl. v. a. putienu se potu ajutá si scapa de periculu scólele din Treiscaune si crede ca ajutoriulu acest'a sa se acórde mai bine pentru scólele si invetiatorii unde regimulu actuale amerintia cu intinderea loru.

Dep. Sim. Pîso si Dr. Trombitasiu, vorbindu contr'a propunerei dep. Patiti'a spriginescu propunerea comisiunei, care punendu-se la votare, se radica la valóre de concludusu:

In privinti'a neintielegeriloru escate in mai multe comune precum: Frâna, Vorumlocu, Vurperu etc. intre crestini nostri si greco-catolici relativu la scóle, comisiunea 'si esprima parerea de reu fatia de aceste neintielegeri; cu tóte aceste nutresce sperantia ca aceste neintielegeri se voru puté delaturá; iéra de alta parte consistoriulu se fia cu tóta atentiunea ca se nu se altereze drepturile si interesele crestineloru nostri.

Acést'a propunere se primesce fâra desbatere.

Privitoriu la raportulu despre starea institutulu teologico-pedagogicu, comisiunea propune: Sinodulu 'si esprima parerea de reu, ca nu s'au introdusu in inceputulu anului cur. 1875/6 tóte studiile prescise de lege si nu s'au aplicatu profesorulu suplente pentru carele s'au fostu preliminaru

salariu si insarcinéza pre consistoriu, cá in regulamentulu prevediutu la punctulu 7 din acést'a referada, care se va asterne la sinodulu prosimu se proiecteze unu planu de reorganizare a institutulu pedagogicu si teologicu atâtu in privinti'a cursuriloru de invetiamentu cátu si pentru primirea eleviloru si infintiarea unui alumniatu pentru toti elevii din institutu.

In fine se învita consistoriulu a luá informatiuni si a raportá la sinodulu prosimu, déca nu aru fi corespundietoriu a se infintiá cursuri pedagogice si pre lângá cele dóue gimnasie din Brasiovu si Bradu din archidieceșana. Totu deodata se insarcineza consistoriulu a luá fâra amenare mesurile necesarie pentru infintiarea unei scóle practice pre lângá institutulu pedagogicu fia dupa modalitatea indicata prin concludusu sinodulu archid. din 1870 nr. prot. 97 fia dupa alta modalitate, ce s'aru aflá corespundietóia mai departe si pâna la alta dispusetiune in privinti'a institutulu pedagogicu sinodulu recomanda consistoriulu a considerá la ajutorarea eleviloru din institutulu teologicu si pedagogicu incâtu va fi cu putintia si pre pedagogi.

Relativu la petitunea profesorulu de agronomia D. Comsi'a comisiunea regretându ca senatulu scolicu nu a insotit'o de nici o parere, asiá propune:

Se insarcinéza consistoriulu a acuirá o gradina pentru demonstratiunile practice in agricultura si totu-odata se i se puna consistoriulu la dispositiune spre procurarea celoru necesarie o suma de 300 fl. v. a.

Dep. Brotescu spriginescu propunerea comisiunei in partea prima si propune in partea a două'urmatoriu aditamentu: sa se puna consistoriulu la dispositiune pentru infintiarea unei gradini scolare gradina din suburbiulu Iosefinu strad'a mórei si sum'a de 300 fl. v. a.

Dr. Trombitasiu spriginindu acestu amandamentu doresce ca demonstratiunile practice sa se faca mai cu séma in ramulu pomaritului si viniaritului.

Dr. Hodosiue de parere, ca acést'a petitune sa se transpuna comisiunei financiara pre lângá o recomandatiune.

Dep. Sorescu propune eliminarea cuventulu „demonstratiuni“ si inlocuirea cu cuventulu „instructiuni.“

Facenduse votare propunerea comisiunei se primesce fâra stramutare.

In privinti'a dateloru statistice despre scólele medie si poporali capitale comisiunea propune: cá pre venitoriu consistoriulu in raportulu seu sa puna datele scolaru din anulul ultimiu in comparare cu datele din anulul precedentu.

Propunerea comisiunei fâra schimbare se primesce.

Cu privire la conspectele tabulare, cari cuprindu datele despre frecuentarea scóleloru elementarie din archidieceșana. constatându deoparte, ca unii din domnii protopopi, nu si-au implinitu datori'a aratându in modu neconsicientos numerulu copiiloru, cari au frecuentatu scólele, dela alti inspectori se afla date despre frecuentarea scólei atâtu de esagerate incâtu trebuie se presupunemu, ca nu s'au urmatu cu tóta rigurositatea la culegerea dateloru, propune: Consistoriulu se indrumeze pre toti inspectori districtuali a raportá conformu adev-

rului despre starea scóleloru, cá se póta sinodulu capeté o icóna adevrata despre scólele nóstre din archidieceșana. Acést'a propunere se primesce.

Cu privire la cestiunea pentru formarea unui fondu de pensiene pentru invetiatorii nostrii confesiunali — comisiunea propune: In conformitate cu propunerea consistoriulu diecesei aradane facuta sinodulu din acést'a diecesă, cá sinodulu nostru se pronuncie pentru formarea unui fondu comunu de pensianare a invetiatoriloru confesiunali din metropoli'a intréga, avendu congresulu prosimu se faca statutele de pensianare si spre scopulu infintiarei unui atare fondu, sinodulu acést'a ofera fondu invetiatorescu.

Acést'a propunere se primesce.

Relativu la impartasirea aceea a consistoriulu, ca catechisatiunea adultiloru in dile de domineca si serbatoré s'au tienutu in pré putiene comune si ca raportele sosite in privinti'a aceea suntu defectuóse, comisiunea propune: se indrumeze consistoriulu a dispune tienerea catechisatiunei cu adultii in dumineci si serbatori si spre scopulu acest'a consistoriulu sa se ingrijésca pentru edarea unei cârti de catechisatiune pentru catichetu, si se esmita o instructiune detaiata insarcinându cu catechisatiunea pre preotii concernenti.

Dep. Baiulescu propune, cá catechisatiunea cu adultii sa se tienu in tóte duminicile si serbatorile anulului intregu, — facându-se votare propunerea comisiunei

Se primesce.

Cu referire la celelalte puncte cuprinse in raportulu consistorialu, comisiunea propune cá sinodulu se le iá spre sciintia.

Se primesce.

In fine pentru cá sa se puna senatulu scolaru in stare se corespunda pre deplinu asteptáriloru sinodulu si prin acést'a se prospereze caus'a scolare, comisiunea propune, constituirea si organizarea lui in modulu urmatoriu: asesorulu cons. ordinariu este si referinte cu unu salariu de 1200 fl. v. a. Iéra ce atinge inspectiunea scolaria consistoriulu se esmita in diferite cercuri spre inspectiune séu alte afaceri importante scolaru comisari cátu se póte din respectivele cercuri si barbati de scóla spre care scopu sa se puna la dispositiunea consistoriulu 600 fl. v. a. meniti pentru astfelu de inspectiunari.

Acést'a propunere se primesce.

Relativu la a) petitunele fostulu profesorulu la scólele reale si comerciale in Brasiovu Petru Prodanu, b) a invetiatorulu Michailu Moldovanu din Sighisóia c) si a comitetulu parochiale din Danesiu pentru ajutorie banali, comisiunea propune transpunerea acestoru cereri consistoriulu spre afacere competenta.

Se primesce.

La ordinea dilei se pune referad'a comisiunei petitiunarie.

Referentele aceste comisiuni dep. Danciu referéza asupr'a petitunele a) invetiatorulu Petru Simionu si Petru Bancila pentru aprobarea manualulu loru de cantári bisericesci b) comitetulu bis. din parochi'a Vinerea, prin care urgéza resolvirea petitunele asterntute consistoriulu arch. sub Nr. 520—1875 c) prot. Boiu din Sighisóia, d) comitetulu paroch. din comun'a Besi'a, e) comun'a bis. F. Petri-

lac'a romana pentru aplacidarea de ajutorie banale, f) comunei bis. Selu in causa de alegerea preotului g) comit. bis. din Lon'a pentru mai multe scaderi bisericesci h) comit. bis. din Sion'a pentru de a li se dá voie de a stringe mila in Romani'a i) comunei bis. Halmeagu k) preotului Constantinu Prie din Sielimberu l) comitet. paroch. din Sohanulu nou m) comit. bis. din Garboulu de susu n) paroch. Vaselie Sfetea din Brasiovu o) protopresb. Titu Gheaj'a din Armenopole p) comunei bis. din Sielimberu q) preotului din Feldiőr'a r) comunei bis. Ulmi s) comitet. bis. din Ohab'a t) parochului Samsonu Nisc'a din Chiscadag'a pentru ajutorie pecuniare u) paroch. Vaselie Sfetea din Brasiovu pentru regularea stolarului v) parochului Bonifaciu Pitisiu din Brasiovu pentru a se constrange comitetulu bis. ai solvi léfa restanta — si propune ca acestea rogári sa se transpuna consistoriului spre ulteriőr'a afacere.

Se primesce.

Relativu la petitiunea comitetului paroch. din Gusteritia pentru asignarea unui ajutoriu de 2700 fl. v. a. din fondulu bis. serace, comisiunea propune transpunerea acestei cereri consistoriului spre ulteriőr'a afacere.

Dep. Hanni'a aretandu ca cererea de fatia cuprinde in sine implinirea unei apromisiuni date comunei Gusteritia de fericitul repausatu metropolitu Andreiu, intr'acolo ca densulu e determinatu a le zidi biserica cu propriile sele spese, dela care au si primitu putienu inainte de mörtea densului sum'a de 3000 fl. v. a. cu care biserica este pusa dejá din 1873 sub copérisiu; iera numita comuna fiindu de totu storsa cu spesele si din partesi avute nu este in stare a continuá zidirea si asiá pre cátu este de o parte amerintiata ce s'au ziditu pána acum pre atátu de alta parte e amerintiata cu executiunea din partea arhitectului pentru rat'a restante de 1500 fl. v. a. — e de parere ca cererea acést'a sa nu se transpuna simplu consistoriului, ci sinodulu se binevoiesca a votá sum'a ceruta séu din lasamentulu repausatului metropolitu séu din altu fondu.

Dr. Racuciu apreciandu cele aduse de antevorbitoriu — inainte face propunere, cá cererea de fatia sa se transpuna comisiunei administrative a lasamentului fericitului repausatu metropolitu Andreiu spre considerare cu deosebita recomandatiune.

Propunerea Dr. Racuciu punendu-se la votu se primesce.

Cu privire la petitiunea profesurului de cantári in seminariulu „Andreianu“ Dumitru Cuntianu pentru sistemizarea si imbunatatirea salariului seu profesoral, comisiunea propune transpunerea ei la consistoriu spre a se luá in consideratiune.

Dep. Hani'a observéza ca p. Dem. Cuntianu este parochu in suburbiulu Iosefinu in Sabiiu si functiunea si cá profesor de cantári in seminariulu „Andreianu“, pentru care servitiu capeta din ajutoriulu de statutu o remuneratiune de 400 fl. v. a.

Dep. Sorescu propune ca acést'a cerere sa se transpuna comisiunei financiali.

Facendu-se votare propunerea dep. Sorescu se primesce.

Fiindu tempulu inaintatu siedinti'a de astadi se inchide la 9 óre sér'a. Siedinti'a prosima se anuncia pre máne la 9 óre a. m. — La ordinea dilei se pune raportulu comisiunei financiali.

Intregire la raportulu sinodulu publicatu in nrii trecuti:

La interpelatiunea dep. Baiulescu in siedinti'a a IV a sinodului. Presidiulu au respunsu indata la p. I. „ea de si nu cunósce in tóta esensiunea starea cea misera a preotimei din secunime, cáci inca nu i-a fostu cu putintia a face visitatiuni canonice,

totusi cunósce in deobsce starea cea trista materiale a preotimei nóstre din archidieceasa. Iera cátu pentru punctele 2 si 3 interpelatiune fiindu unu actu in acea privintia asternutu la sinodu va dá atunci deslucire cándu va veni inainte.

Interpelantele cátu pentru p. I. se dechiara multiemitu cu respunsulu 'si va reservá dreptulu pentru propuneri cándu se va raspunde la celealte puncte.

In siedinti'a a VIII a sinodului cetindu-se raportulu consistoriului archidiececanu si ordinatiunea ministeriale din 5 Oct. 1875 despre impartirea celor 25,000 la care impartire presidiulu da deslucire despre modificările facute cari trebuiau aduse la cunoscintia sinodului, cum si acea ca nu de multu s'au ridicatu banii si s'au pusu la institutulu „Albin'a“, aretându si documentele despre depunere.

Prin acestea dechiara ca a respunsu interpelantelui, aretându, ca indata dupa sinodu va impartí acei bani preotimei serace din archidieceasa.

Interpelantele se declara multiemitu cu respunsulu.

Ni se tramite spre publicare urmatórea Rectificare. In raportulu sinodulu din Nr. 32 alu „Teleg. Rom.“ siedinti'a a VII. La rugarea comitetului parochialu din Sohodolu etc. ca sa se sustiena numele protopresbiteratului Branului si nu alu Barsei comisiunea petitionara propune: ca nu póte considerá cererea, fiinduca nu vine din partea sinodului protopopescu.

Baiulescu spriginesce cererea braniloru fiinduca schimbarea numelui au produsu multa iritatiune si fiinduca sinodulu protopopescu din anulu acést'a cum arata protocolulu sustiene numele. „Protopopiatulu Branului, asemenea si autorttátile bisericesci.

Dr. Hodosiu face propunere mijlocitóre; cá sa se numéscá protopopiatulu „Branbarsei“, Sorescu, Duvlea suntu pentru comisiune. Se primesce propunerea comisiunei.*)

Concordi'a si pacea in archidieceasa.**)

Sessiunea sinodului pentru anulu 1876 este incheiata.

Deputatii au parasitu resiedinti'a metropolitana si fia-care s'a dusu la ale sele.

Cu mari si grele ingrigiri au intratu de astadata reprezentantii poporului in sinodu. Neintielegerea si discordi'a, ce dominá in viéti'a nóstra constitutionala bisericesca, a strabatu pána in cele mai departate unghiuri ale archidiecesei.

Cuventulu de deschidere a presidentelui archiepiscopu a fostu unu viu resunetu a simtieminteloru, cu care a intratu deputatii in sinodu.

„Me aflu in acestu momentu cuprinsu de o ingrigire seriósá, pentru ca greutátile unui inceputu nou pentru mine, starea lucrului, ce amu aflu aici, pedecile provenite din mai multe párti si insasi greutatea afaceriloru archidiececane a adusu cu sine, ca eu insumi, se fiu silitu a marcá anulu nostru trecutu de unu anu in rezultate visibili putienu aptu de a multiamí asteptările reprezentantiei archidiececane.“

In putiene cuvinte cea mai buna caracteristica a situatiunei de fatia. Parintele Archiepiscopu, luptandu-se cu greutátile unui inceputu, nu s'a

*) La rectificarea acést'a avemu sa observám, ca raportulu sinodulu, publicatu in nr. 32 si 33, este publicatu dupa protocoalele autenticate ale sinodului R.

**) Publicám si acestu articulu scrisu de unu barbatu asemenea respectabilu, rezervanduc cá mai tardiu sa ne facemu apretările nóstre la toti articuli publicati in acést'a materia, inclusive cu alu nostru. R.

pututu inca orientá, pentru de a fi in stare a dirige cu sigurantia si firmitatea receruta atacerile archidiecesei, in sine destulu de grele. „Pedecile provenite din mai multe párti“ ne dau a intielege claru si lamuritu, esentiati'a spiritului de partidu, care impedece progresulu. Despre rezultatele putienu indetultóre, ce a produsu acést'a situatiune critica, s'a convinsu pre deplinu sinodulu.

Nu mai incape dar' nici o indoieála; reulu existe si trebuie delaturatu cu ori-ce pretiu.

Nu putem presupune dela nici unu barbatu din sinulu archidiecesei, ca aru voi reulu bisericeii si natiunei nóstre séu ca aru lucrá cu voi'a si cu totu adinsulu pentru turburarea spiriteloru si pentru regresu. Prin urmare in archidieceasa nu potu esistá mai multe partide, de óre-ce toti avemu unulu si acélasu programu: binele archidiecesei si progresulu in cultura. De alta parte ierasi viéti'a nóstra bisericesca constitutionala se afla in léganu si nu este asiá de desvoltata, incátu amu puté vorbi de partide opositionali, liberali, conservative reactionari etc. Nu suntu dar' nici principii, ce aru puté desbiná archidieceasa in dóue castre, deadreptulu opuse.

Unde jace dar neintielegerea si discordi'a, ce impedece progresulu?

Voindu a progresá, caus'a publica va pretinde dela noi adeseori jertfira interesului personalu, va pretinde óre-care abnegatiune de sine. Déca lipsesce acea cultura morala, care ne impune cu rigorisitate jertfe personale, progresulu remane numai o vointia si se degradéza la o simpla frasa. Rolulu ce-lu jóca la noi interesulu personalu pre tóte terenele activitátiei, nime nu-lu va desemná de micu, cu atátu mai multu nu, ca 'lu vedemu ivindu-se la tóte cestiunile, fia ele insemnate séu neinsemnate. Interesulu personalu, este unu reu, care a prinsu adonci radeciuni in viéti'a nóstra publica.

Viéti'a nóstra constitutionala bisericesca n'a remasu scutita de acestu reu, din contra nutresce cele mai puternice ramificatiuni, care astadi, in forme de asiá numite partide, subminezá intregu tenulu si sguodiece edificiulu, fundatu de Marele Andreiu.

Pentru acéla, care a percursu cu atentiune desbaterile in sinodulu archidiececanu, dela 1870 pána astadi, acestu faptu nu mai póte fi indoelnicu.

Déca Archieppulu nostru, cuprinsu de o ingrigire seriósá, a iutrunitu la sine in decursulu sinodului pre unii din fruntasii partideloru spre a aflá o basa solida pentru impaciuire, noi trebuie sa salutám cu mare bucuria acestu pasiu intreprinsu.

Déca desbaterile si resolvirea cestiuniloru mai insemnate in sinodulu de curendu incheiatu, a decursu in atmosfer'a pácei si a buneii intielegeri, noi trebuie sa o privimu acést'a de unu bunu auguriu pentru viitoriu. Inse nici odata nu ne putemu multiamí numai cu aceste. Reulu invehitu si inradecinat, nu se delatura intr'o séra cu cuvinte si frase frumóse, ci recere mijlóce cu multu mai drastice, recere preservative, care nu numai nu iérta latirea lui, ci suntu si apte ai taiá radacinele in totalu sugrumandui astfelu viéti'a pentru totu-déun'a.

Legea si dreptatea eschide ori ce interese personali. Urmarindu dar legea fára mila si cu rigurositate, facendu la totu momentulu dreptate fára privire la persóne, interesului personalu i se detrage tere-nulu de sub picióre si reulu trebuie se inceteze. Deci numai unu partidu nou, cu acést'a programa si cu archiepiscopulu in frunte, va puté pune o basa solida pentru pacea traistica in archidieceasa. Sinodulu, cum este astadi compusu, cuprinde destulu materialu pentru de a face acestu par-

tidu tare si mare si pentru a esecutá programulu in tóte directiunile. Numai si numai astfelu se va schimbá situatiunea de astadi posomorita, numai atunci vomu avé incredere in pace, cándu ea va aflá spriginulu puternicu in majoritatea sinodului, numai atunci vomu puté lucrá cu puteri unite pentru continuarea edificiulu, constitutiei nóstre bisericesci, planatu de marele lui fundatoru; numai atunci vomu progresá pre terenulu culturai si alu civilizatiunei! Nu dar numai anchet'a de impaciuire, nu numai rezultatele sinodului ultim, ci speranti'a ca se va creá acelu nou partidu si archieppulu dupa ce se va orientá se va pune in fruntea lui, ne iérta a privi in viitoriu cu linisce.

Revist'a politica.

Arare ori se intempla ce se intempla in diu'a de astadi la noi, cá dóue cestiuni sa-si dispute antaietatea in opiniunea publica. Cestiunea orientale de siguru este un'a din cele mai momentóse cestiuni. Cestiunea orientale nu este numai a orientului, ci a continentului europénu intregu si totusi, la noi, ea nu este in stare sa intunece pre cea a complanárei, proiectata intre cele dóue ministere ale jumétátiloru monarchiei nóstre. Multu tempu nu se puté sci nimic'a despre detaiurile complanárei. Mai tardiu se ivira numai versiuni. Abiá in septaman'a trecuta se facú lumina asupra acelor detaiuri in clubulu liberaliloru din Budapest'a si in alte adunári de felulu acést'a. Fiinduca spatiulu nu ne iérta a urmari tóte cele descoperite in cluburi, reproducemu dupa „Polit. Corr.“ punctele esentiali din complanarea facuta intre cele dóue ministere. Aceste puncte suntu:

1) Tratatu comercialu si vamálu se reinnoiesce pre diece ani (in esentia dupa form'a de pána acum). O parasire a tratatulu inainte de alu nouelea anu este eschisa.

2) In privintia tarifei generalu de vama s'au unitu guvernele intr'acolo: a) a urcá vam'a pentru unii articuli de industria, in deosebi spre a scuti industria textila (tieseturile); b) parte a sustiené vam'a de pána acum, parte a o urcá pentru unii articuli de ai productiunei agricole; a sustiené vam'a de esportu pentru trentie (rize); d) a pune vama mai mare pre unii articuli de consumu, precum, cafea, frupte sudice, petroleu, vinu etc. spre a marí venitul dupe vámile comune.

3. In privintia dárei de consumu s'au unitu ministerele, cá sa se faca reforme in legile despre contributiunea dupa zacharu si vinarsu si sa afle unele favoru mai corespunditóre pentru economii cei ce facu vinarsu cu caldarea.

4. In privintia contribuierei la afacerile comune s'a sustienutu atátu proportiunea cuotei de pána acum, cátu si subtragerea restitutiuniloru de dare din venitul vániloru comune pentru zacharu, vinarsu si bere esportata si aduca, in proportiunea in care suntu veniturile brutte dupa vam'a din fia-care din ambe tierile.

5. S'a recunoscutu de ambe guvernele dreptulu de crearea unei bance de sine statatóre cu dreptu de a esmite note (bani de hárhia). In cei mai deaprópe diece ani inse, recunoscenduse in principiu unitatea noteloru si a acoperirei lor, are se existe numai un'a societate de banca cu dóue institute coordonate in Vien'a si Budapest'a, si cu unu orgauu centralu pariteticu, ce are sa supravigheze administratiunea instituteloru coordonate. Institutulu din Vien'a i se pune la dspusetiune din catatimea de note, statorita de statutele bancei, 70 percente si institutul din Budapest'a 30 percente.

Aceste suntu in esentia punctele cardinali ale complanárei.

Ministrulu de esterne contele Andrassy avé a plecá luni la o confe-

rintia diplomatica la Berlinu. Telegrama dela 6 Maiu vestira in lume ca Escelenti'a s'a bolnavitu si acum nu scimu deca s'a insanatosiatu spre a participá la conferinti'a memorata. O telegrama dela Vien'a, dela 8 Maiu, asigura ca cont. Andrassy va plecá in 9 Maiu la Berlinu. E' probablu dara ca va fi plecatu; nu este eschisa posibilitatea cá alta telegrama sa ne spuna ierási contrariulu.

Conferinti'a dela Berlinu, care e dejá in fiintia dela sosirea lui Goriacióff acolo, atrage privirile Europei asuprasi. Dela rezultatele ei depinde pacea séu resbelulu in tierile Europei orientale, unde pâna acum incendiulu revolutiunei este localisatu in dóue provincie turcesci.

Dificultátele ce are sa invinga conferinti'a nu suntu nici mici, nici putiene. Ba, încátu privesce numerulu lor, tocma in dilele din urma paru a se inmultí. Pentruca telegrafulu signaliséza o „neinsemnata“ rescóla in Bulgari'a, si de alta parte anuncia ca insul'a Cret'a „pâna acum e liniscita.“ Se vede ca numai „pâna acum“ si mâne poimâne va încetá si acestu curiosu „pâna acum“, care erá de totu de prisos, deca populatiunea din Cret'a este liniscita.

Pentru a dá diplomatiei de lucru ingrijescu turcii si producu conflicte si acolo, unde populatiunea crestina este mai suferitória. Asia dupa o telegrama dela 8 Maiu, datata din Constantinopole, aflámu ca in Salónic*) consululu francesu si celu nemtescu fura omoriti de plebea turcesca turbata. Caus'a, se dice in telegrama ca aru fi fostu impedecarea de a trece o bulgara juna la mohamedanismu, spre care scopu nisce crestini, la sfatulu consulului americanu, aru fi retienutu pre jun'a fata dela propusulu ei cu forti'a.

Alta telegrama din Berlinu spune ca „Reichsanzeiger“ asigura pre publiculu nemtescu, ca marele Viziru a promis ambasadurilor francezu si nemtescu de lánge Pórta deplina satisfactiune. Este întrebarea ca regimulu turcescu, pre care 'lu parasescu mai toti functionarii de statu, din cauza ca statulu nu mai este in stare a-i sustiené, cu cine va indepliní satisfactiunea? Si deca se voru inmultí astfelu de semne de anarchia, Europ'a va stá cu mânilé in sinu si va cautá cu recéla cum macelarescu turcii pre cetatienii staturiloru europene?

O aparintia corespunditóre situatiunei de fatia este temerea cea mare si de o crisa generale ce se presupune ca domnesce in guvernele staturiloru din sudostulu Europei.

Ministeriulu Florescu abiá a tratu dóue septamáni si se si telegraféza in tóte pârtile ca si-a datu demisiunea. De este adeverata séu ba scirea acést'a inca nu putemu sci. Atát'a scimu ca in depesi'a respectiva se dice mai departe: Domnitoriulu a insarcinatu cu compunerea unui nou cabinetu pre M. C. Iepureanu.

In Belgradu dapa o crisa indelungata cade ministeriulu Kaljevici si vine la guvernul Ristici cu unu guvernul compusu din barbati, despre care nici o indoiéla nu póte sa fia ca nu aru fi ómeni de ai actiunei. O scire nedeterminata spune ca acestu ministeriu, din cause necunoscute, dupa 24 óre a demissionatu. Scirea acést'a s'a doveditu in urma de neesacta. Ministeriulu Ristici, care e identicu cu resbelulu, este intaritu de principele Milanu si Sambata in 24 Aprile si-a inceputu activitatea.

Muntenegru este la aparintia tier'a cea mai liniscita din sudu-ostulu Europei. Caletori inse spunu, ca guvernulu de acolo a mobilisatu inca dela 5 Maiu 25,000 de ostasi, cari stau gat'a a intrá in actiune. Caus'a ca nici Muntenegru nici Serbi'a inca

nu pórtá resbelulu cu turcii pre fatia, se dice, este neintelegerea asupr'a comandei supreme, pre care Serbi'a o pretinde a o uní in mânilé ei.

In Bosni'a au inceputu insurgentii lupt'a pre lini'a intréga. Unu transportu de proviantu destinatu pentru Dubiti'a cadíu in mânilé insurgentiloru. Din escorta remasera 30 de turci morti.

In Bosni'a circuléza unu manifestu revolutiunariu, prin care poporatiunea mahomedana bosniaca este provocata a luá armele contra turciloru.

Din sinulu insurgentiloru s'a respanditu scirea ca in dilele aceste voru întreprinde o diversiune spre Mostar.

Lupt'a din pasulu Dug'a.

Amu fostu constrinsi abiá a atinge luptele resculatiloru, numai pentruca sa tienemu pre cetitori cátu de cátu in curentulu lucruriloru. Resultatulu luptelor, cari au duratu patru dile, din strimtórea pasulu Duga, in Erzegovin'a, e cunoscutu din cele atinse pre scurtu. Diferinti'a intre cele de mai nainte cunoscute nu este mare. Fortaréti'a Niksici este proviantata. Acést'a este unu faptu constatatu de ambe pârtile; dara turcii dicu ca e deajunsu proviantata; iéra insurgentii dicu, ca abiá pre patruspradiece dile. Ce va fi adeveratu se va vedé din cele ce reproducemu mai la vale.

Luptele s'au inceputu la 26 Aprile. Muktar pasi'a a plecatu dela Gaczko spre Niksici, inse, dupa plecarea ceadin-táiu, fu constrinsu a se retrage ierási de unde a pornitu.

„W. Tagebl.“ ne spune despre a dóu'a întreprindere, respective a trei'a, de a proviantá fortaréti'a Niksici urmatórele:

„A dóu'a batalia s'a inceputu Vineri. (Acést'a a fostu in 28 Aprile) Muktar pasi'a avé sub comand'a sea urmatórele trupe: 15,000 nizami trupa regulata, 2000 basibozuci erzegovinieni si 2000 bosniaci, 1000 colasireti mahomedani, 3000 albanesi mahomedani, la óalta 23,000 ostasi. Vineri in 28 Aprile, desu de diminéti'a, a plecatu óstea acést'a dimpreuna cu o colona de proviantu, cu scopu de a provedé cu densulu fortaréti'a Niksici. Pre acél'asi tempu mergeau 2500 de insurgenti, cu Lazaru Sociti'a si Peco Pavlovici si unu voluntaru (anonimu) in frunte, pre siesulu dela Niksici spre Hodzina Poliana, cu scopu de a ocupá positiunile de acolo si de a inchide calea turciloru. Turcii au prevenitu pre insurgenti. Pre la 5 1/2 óre diminéti'a surprinsera turcii pre insurgenti in padure cu unu focu din puscii bine întretienutu. Insurgentii s'au retrasu spre a ocupá o pusetiune curmedisie la piciórele muntelui, care marginesce pasulu spre média-nópte dela drumu.

Arip'a drépta a insurgentiloru sub Lazaru Sociti'a s'a asiediatu in siantiuri dedesuptulu inaltimei dinaintea Hodzinei Poliane, arip'a stángea condusa de Peco Pavlovici si de unu voluntariu s'a asiediatu in siantiuri, ceva inapoiata spre Presieca, pre unu delu nu departe de drumulu din Dug'a. Centrulu, compusu din zavodiani, sub Gligóru Milicevici, s'a asiediatu in siantiuri pre o inaltime intre ambe aripile. Turcii inaintau in ordine de bataia pedisia si adeca, arip'a stángea, din tóte trupele neregulate, erá in ataculu dintáiu. Arip'a drépta, centrulu si reserva se compunea din nizami regulati si din artileria. Turcii manevrara briliantu. Inaintarea loru la atacu a urmatu esactu, cá pre piati'a de exercitie. Basibozucii au datu navala inainte. Pre la 9 óre se desvoltase foculu pre tóta lini'a. Centrulu insurgentiloru a sfersitu curendu munitiunea si asiá a fostu silitu a se retrage. Centrulu turcescu, ajutat de artileria de munte, a luat pusetiunile zavodianiloru. Lini'a insurgentiloru erá sparta. Pre la 2 óre dupa médiadi,

nici arip'a drépta a insurgentiloru nu mai avé munitiune si s'a retrasu. Arip'a stángea a turciloru, cu colasireti in frunte, in pasu iute, urmarira pre insurgenti si amenintara pre Peco Pavlovici in pusetiunea sea. Cestu din urma s'a tienutu dóue óre in pusetiunea cea indoiósa, infruntandu foculu celu ucidietoriu alu artileriei turcesci. Pentruca sa nu fia incunguratu de turci se vedíu si Peco Pavlovici constrinsu a se retrage.

Indata dupa 5 óre dupa médiadi stau tóte aripile turcescesci pre Presieca (apa? R.) Insurgentii s'au reculesu pre muntele de cátra média nópte dela pasulu Dug'a. Pasulu erá fortiatu de turci.

Numai decátu inaintéza 8 tabere de turci preste Presieca si ocupa tóte inaltimile de pre lángea drumu in esielone (trepte) pâna dincolo de podulu de preste valea Rasovacs. Sub scutul esielonelu se pusera in miscare, pre la 7 óre sér'a, cam 300 animale cu proviantu spre Niksici, escortate de alte 3 tabere. Locuitorii din Niksici au venitu inaintea convoiului, cale de 1 óra (pâna la Glibovacz), si au primitu proviantulu. In nóptea aceea a remasu escort'a cá antepostu estremu la biserica Virónei. Esielonele remasera cá antepostori pre inaltimile dintre valea Rasovacs si Presieca. Grosulu turciloru a noptatu in apropierea Presieci.

Insurgentii capetara, nóptea spre Sambeta, sucursuri dela Crivosiani. Pre la 3 óre diminéti'a atacara anteposturile turcesci, cari se retrasera in ordine. Peko Pavlovici si conducetoriulu anonimu (voluntariu) se aruncara cu trupele loru asupr'a cóstei stánge a anteposturiloru in retragere. Retragerea s'a prefacutu acum in fuga selbatea, carea a ruptu cu sine si pârti din grosulu turciloru dela Presieca. Intr'aceea Lazaru Socitza inchide lini'a de retragere a turciloru la piciórele póleloru muntelui de cátra média nópte. De trei ori se încercá Muktar pasi'a se sparga lini'a insurgentiloru, inse fara de succesu. De cátra séra turcii, ghiemuiti unii preste altii, bivuacara intre Presieca si Hodzina Poliana. Lips'a de munitiune pre partea insurgentiloru a mantuitu pre turci de catastrofa.

In nóptea spre duminéca (30 Aprile) capetara insurgentii unu sucursu de 3500 combatanti. Lips'a de munitiune inse a facutu impossibila actiunea mai departe. Dupa o lupta desperata abiá s'a stracuratu armat'a turcesca cátra séra, disolvendu-se in ciopóre singulare. In acél'asi tempu s'a inceputu unu macelu infricosiatu. Gramedile de turci in fuga fura atacate de insurgenti cu iataganulu si urmariti pâna luni diminéti'a.

Perderile turciloru suntu enorme, celu putienu 3000 de ómeni; resultatulu totalu alu turciloru este proviantarea fortaretiei Niksici, celu multu pre patruspradiece dile.

Insurgentii au perdutu vre-o 600 ómeni. Batali'a dóu'a din pasulu Dug'a, dicu insurgentii, a fostu cea mai sangerósa si cea mai impreunata cu perdi, de cându esista insurectiunea.

Agarbiciu 23 Aprile 1876. Domnule Redactoru! In nrulu 30 alu „Telegr. Rom.“ a aparutu, nu sa-i dicu articlu, ci unu feliu de protestu adresatu p. t. dd. deputati ai sinodului archidiecepsanu, subscrisu de „unu fiu credinciosu alu protopresb. Lupsiei“. — Autorulu se plange amaru cá Eremi'a proroculu, pentru risipirea Ierusalimului, ca maritul sinodu archidiecepsanu in sesiunea sea din an. tr. a otaritu mórtea protopresb. Lupsiei, impartindulu in dóue pârti, anecsandulu parte la protopopiatulu Câmpeniloru, parte la ala Turdei, de care din urma apartienu si eu. Se róga de maritul sinodu, cá prin tramitea

unui delegatu sa se lamurésca adeverulu, pretinde credinciosulu, sa decida dupa placulu lui nu desfiintarea, ci amplificarea ppiatului. Fiindu ocupatu cu multe afaceri mai momentóse, nu a-si fi voitu sa pierdu din pretiosulu tempu — cu reflexiunea la: „Unu fiu credinciosu“; — insa fiindu atacatu personalmente de celu mai interesatu pentru disolvarea ppiatului susu mentionatu, me vedu necessitatu, pe scurtu a-i amintí fiului credinciosu, nu ad rem — nu despre desfiintarea ppiatului Lupsiei, cáci aceea va urmá naturalmente dupa propunerea maritulului sinodu, deca va sa se efectuedie in genere arondarea ppiatelor, — ci de aceea dorintia ferbinte a parochieniloru din acelu ppiatu, a cáru'i integritate o doresce „fiulu credinciosu“. Sa cerce actele dela inceputulu pertractarei arondarei, si va aflá in scrisu fara nici o verbuare din parte'mi, suplicele a unor'a parochii motivate, dovedindu usiurintiele, cari li se facu prin anecsarea la ppiatulu Turdei, enumerandu si greutátile si defectele eclesiastice si scolare, cari le intempina aflandu-se in acelu protopopiatu alu Lupsiei, si din indemnitu conscientiosu, de cându esista obiectulu arondarei la sinodulu archidiecepsanu spre efectuire, totu-déun'a a suplicatu pentru satisfacerea dorintiei loru justa si meritórie, precum si la acestu din urma venerabilu sinodu „fiulu credinciosu“ bá meritatoriu sa privésca actele sinodali, si se va convinge. Registrandu-me „fiulu credinciosu“ si pre mine interesatu ba recuescatu in pace a ppiatulu Lupsiei, voiu a me escusá conscientiosu, dicandu-i „fiului credinciosu“ se fi imitatatu dis'a: „tace, si vis fieri in pace“, deca m'au invinuitu de celu mai interesatu, pe scurtu voiu constatá: ca tóte suspiciunile contra persónei mele suntu false; — eu la inmormentarea ppiatului Lupsiei, si la impartirea aceluia'si nici unu pasu nu amu facutu.

Ce se atinge de cei-lalti functionari mentionati cá servitori la servitiulu funebralu a aceluia'si ppiatu, „credinciosulu“ un'a are dreptu, ca advocatulu Ananie Moldovanu 'mi e nepotu, dar' sa fia facutu ce-va pentru interesulu meu propriu nu sciu, nu credu, neavendu nici lipsa de spriginu séu patronificarea cui-va, in presentu, dupa unu servitiu de 30 ani in clerulu nostru, si in tempurile cele tumultuóse si critice fiindu, acum nu-mi trebuie din contra nepotulu Anani'a — Moldovanu — intr'adeveru dicu: ca in aceea cauza nu a facutu nimic'a, póte a avutu temere, nu cumva prin participarea la ppiatulu Lupsiei sa se afle anathemisatu din partea fiului fidelu. Cei-lalti voitori de reu aceluia'si ppiatu, numiti, adeca: Filipescu; Rub. Patiti'a; prot. Ratiu; prot. Tordosianu; advocatulu Gaitanu 'i recunoscu de amici, — dar' in privinti'a spriginirei la dividarea ppiatului i sciu de indiferenti; — insa sa fimu ruditi nu sciu, unulu e dela apusu, altulu dela resaritu; — totusi rogu pre „fiulu credinciosu“ sa-mi spuna categorice: in care gradu de consangvinitate me aflu cu acei domni? cáci pregatescu unu testamentu, si cá sprijinitori si rudenii in caus'a mea cea interesata, sa nu-i esposionediu din averile mele. Concludu: „fiu cred.“ „si tacuisses, philosophus mansisses“.

S. P. Moldovanu,
prot.

Sibisielu in 22 Aprile 1876.

Domnule redactoru! In numerii 73—74, ai pretiutului d-vóstre diariu din anulu trecut 1875, s'a fostu publicatu unu articlu de subscrisulu, despre mai multe ce se comitu din partea conducatoriloru politici ai comunei nóstre. Totu atunci locuitorii din comun'a nóstra, pentru astfelu de

*) Tesalonicu, cetate cu 60 mii locuitori, dintre cari 27,000 turci, langa sinulu marci mediterane alu Saloniculu.

lucruri, au si facutu aretare cuvenita inclitului magistratu din Orastie, cerendu, sa se faca cercetare in fatia locului, ceea ce insa nefacendu-se, s'a facutu apoi aratare de atunci incóce de trei ori cátra inaltulu ministeriu, in sperantia, ca dóra-dóra se va face o cercetare in fatia locului, spre delaturarea reului si spre mangaierea mahnitului si tare asupritului nostru poporu.

Sperantia nóra in acésta privintia, nu numai ca nu s'a realizatu, dar' reulu se totu continua, cáci radecina lui, inspectorulu Ioseff Schuller, e totu acela fatia cu noi. Densulu cu vorb'a e celu mai bunu cu noi; cu fapt'a e cu totulu contrariu, pentru totu ce aru fi bunu si folositorlu pentru noi.

Déca cine-va se mai indoiesce despre acestu adeveru, binevoiesca a cercetá protocolulu din cancelaria nóra, despre siedintiele tenute de comitetulu comunalu sub presiedintia densului. — Cum densulu cá deregatoriu politicu betranu, si cá inspectoru celu mai selbaticu, ne-aru inghití, de ne-aru potea de vii cu tóta averea nóra comunala. Nu scimu insa cum de poporulu nostru, pre lángea tóte ca pórtá tóte servitiile comunale, se silcesc intru implinirea datorintieloru sele fatia cu inalt'a stapanire (ca e fórté credinciosu cátra statulu) si totusi se plange pentru nedreptátile, necadiurile, si asupririle ce i se facu si nu afla nici o mangaiere. Susu pomenitulu nostru inspectoru inca in anii trecut' si-a castigatu unu darabu de locu pentru gradina, din otarulu comunei nóstre de pasiunatu.

Cum si l'a castigatu? pe ce cá? si cu ce mijlóce? o scie totu impregiurulu de aici si se póte dovedí prin insasi scrierile ce se afla la protocolulu din cancelaria nóra in privintia acésta.

Bietulu poporu in zadaru s'a plansu, si se plange pâna astadi, pentru instrainarea acestui locu, fára voi'a lui; cáci nu i se face nici o mangaiere.

Densulu i s'a concesu a capeta din loculu de pasiune si fára vointia locuitorilor dara vre unui locuitoriu din comuna, séu macaru numai pentru gradina de pomaritu pe sém'a scólei nu se póte si nu este iertatu, dupa cum dice densulu sa se deie séu sa se cumpere cu bani locu din pasiunea satului. Bucuros amu dá si noi nu 20 fl. cá densulu, ba si mai multu, numai sa ni se dea unu locu cá alu densului din pasiunea satului, pentru gradina de pomaritu pe sém'a scólei.

In urm'a ordinatiunei ministeriali pentru infintierea gradinilor de pomaritu, densulu ce e dreptu a venitu in comun'a nóra, dar' in locu de a provocá comun'a sa dea séu sa cumpere locu pentru gradina de pomaritu, in sensulu legei; a disu: „adeveratu lege s'a adusu in privintia acésta, dar' comun'a nóra n'are trebuintia de asiá ce-va, si nu póte face, cáci nici invetiatoriu nu o aru scí cultivá“. — Vedi asiá... — Pentru densulu fára nici o lege, fára vointia locuitorilor, ba chiaru in contr'a legei, a sciutu capeta locu de gradina din pasiunea comunei; dar' pentru implinirea legei nici ca-i pasa.

De cându e densulu inspectoru abia acum in anulu acésta a cercetat ratiociniulu cassei comunale in cancelaria nóra in fatia membriloru comitetulu comunalu. Cu acésta ocaziune iérasu nu potú densulu sa nu-si arete furia sea si invidia cátra noi. Servitorii bisericeii nóstre capeta câte ce-va ajutoriu din cass'a comunala, — densulu se impedece si aci de cuitantiele lor — si incepú a dice ca, déca comun'a nóra in viitoriu mai voiesce sa le imbunatatesca acelu ajutoriu, sa o faca acésta de unde scie, din mân'a poporului, numai din cass'a

comunala nu. Acést'a inse o dise, nu pentru ca dóra cass'a nóra aru avé unu venitu de totu slabu, ci numai pentru ca si prin acést'a sa dovedesca cátu iubescde de multu progresulu romániloru, a cároru organu administrativu este. Cass'a nóra are unu venitu anualu aprópe de trei mii fl. v. a. Din acestu venitu, pre lángea alte spese, s'a cumperatu si unu locu pre care sa se edifice cas'a de scóla. S'a mai concesu a se spesá in anulu acésta trei sute florini (din cassa) pentru edificarea scólei, s'aru fi potutu radica léfa bietului invetiatoriu celu putienu la dóue sute fl., cáci aru fi fostu de unde.

Dara inspectorulu nostru se nu-i pomenesca nimené de asiá ceva, densulu i place numai se vina in comun'a nóra, intr'unu anu cátu se póte mai de multe ori cá sa póta scóte din cass'a nóra intr'unu anu de dile, cá diurnu, preste o suta florini. Vine densulu insa in comun'a nóra totu déun'a din datorintia? — pentru publicarea si efeptuarea vre unei ordinatiuni? — pentru vre-unu bine alu comunei? — séu dóra din contra séu numai in preumblare pâna la amiciei sei in baia? Aceste tóte se potu documentá prin cuitantiele ce se afla la cassariulu despre diurnele densului si prin protocolulu ce se afla la cancelaria nóra despre lucrurile lui: de câte ori a venitu intr'unu anu? si ce a lucratu? bunu séu reu, séu cu totulu in contr'a nóra?...

Ce e mai multu, densulu se nu vadia nici o cuitantia, fia macaru de unu florinu séu doi, netimbrata, — pre cându ale densului — cu gramad'a de câte siese siette florini, suntu fára nici unu timbru.

Déca bietulu poporu are putienulu acésta venitu comunalu se nu i se concéda a luá din trensulu pentru imbunatatirea lefei invetiatoriuului, pentru cumperarea vre-unui locu de gradina de pomaritu pe sém'a scólei séu pentru altu ceva folositoriu; dara densulu sa-si faca diurne dupa placulu densului, apoi se cuteze cine-va a dice ceva si se védia numai cum 'si varsa furia asupr'a lui.

Nu scimu ce e caus'a, póte ca intre „mari'a sea,“ dlu inspectoru si dlu administratoru de bái de aici, este o amicitia nedespartivera, cáci dlu administratoru si acum i lucra, si cultiva gradina densului, cu lucratori dela baia, cari 'si tragu plat'a lor, nu dela inspectorulu, ci dela baia. — Mania locuitorilor din comun'a nóra pentru instrainarea acestui locu din pasiunea comunala cu nedreptulu, este la culmea cea mai inalta, cáci óre-cine din resbunare intristatu pentru acésta nedreptate, — au si aprinsu gardulu acelei gradine, incátu n'a fostu de parte de a se aprinde si arde comun'a intréga. Acum locuitorii nostrii fiindu fórté inspaimentati, cáci marea nenorocire erá pe aci sa-i ajunga numai din caus'a acelei gradine, s'aru decisu a face din nou aratare cátra inaltulu ministeriu, pâna atunci, pâna cându se va face o cercetare in fatia locului, si acestu locu séu sa se dea pentru gradina de pomaritu, — séu se remána liberu de pasiune — cum a si fostu, iéra pentru gradina de pomaritu pe sém'a scólei sa se mijlocésca altu locu — ce se va aflá corespondiatoriu.

Suntu rugate si cealalte diare románe, se binevoiesca a publicá acestu articlu.

Pentru locuitori din Sibisielu.
Elia Popoviciu,
parochu gr. or.

Varietáti.

Comitetulu asociatiunei romániloru brasioveni, pentru spriginirea invetiaceiloru si so-

daliloru románi anuntia ca are locuri aflate pentru copii románi, cari voiescu a se aplecá la meseria: de palariu; de cismariu, de funariu, de cioraparii, deputinari, de lacatusiu si de rotariu, conditiunile primirei suntu:

4 ani cá invetiacele fára plata, in tempulu acésta capeta nutrimentulu. Tacele de primire si de scóla cum si recuisitele de invetiamentu: cárti, hárhie etc. le primescu dela comitetu.

Parintii potu veni cu copii loru la Brasiovu, déca au aplecare la meseriele de susu si déca au etatea de 14 ani, carte de botezu si de scóla, ca sciu cetí si scrie.

Se potu adresá si prin epistole cátra comitetu, inse fára întârdiere.

Regele si regina Greciei, in caletoria loru spre Copenhaga, au petrecutu vre-o câte-va dile la Vien'a, in castelulu Curtiei.

Unu principe condamnatu pentru furtu. „Triester Ztg.“ spune ca la tribunalulu c. r. alu brigadei nr. 15 din Triestu fu condamnatu corporalulu dela regimentulu de infanteria nr. 17, principe Iablonwsky, pentru furtu, la optu luni arestu intunecosu, cu patu vertosu si postu, la degradatiune si la perderea nobilimei.

Palmi aristocratice. La gara din Prag'a, spune unu martoru, contele Leopold K. a pasitu asupr'a principelui Wilh. A., care erá pre peronulu garei si, fára a dice ce-va, i trase cestui din urma dóue pálmí, un'a pre de o parte alta pre de cealalta, de a sunatu peronulu. Caus'a se dice a fi fostu, ca principele, fiindu provocatu de conte in mai multe renduri a dá satisfactiune, nu a voitu sa dea.

Duellu. In gradina contelui Clam-Gallas aprópe de Prag'a delara (in 6 Maiu) contele L. Kolovrat cu principele W. Auersperg cu pistóle. Se schimbára patru puscaturi. Principele fu ranitu greu in pártile inferioare a le corpului. Sér'a se provediú cu sántele sacramente si pâna in diu'a urmatóre a si muritu.

Musce columbaciene. Despre aceste se scrie din Orestia la „S. d. T.“: In decursulu dilei dela 3 Maiu (st. n.) s'aru dusu muscele columbaciene mai departe. In diu'a urmatóre se scósera ciurdile la pasiune si se reincepura lucrările câmpului. Dara de cátra séra eata roiuri nóue de musce, care nu molestara numai pre vite, dara chiaru si pre ómeni. Totu in acea fóia se scrie, ca si la Sebesiu si in giurulu Sebesiului s'aru aretatu musce columbaciene.

Fulgeru si tunetu. Pre hotarulu Sohodolului, in Branu, ará joi in 22 Aprile unu tieranu din numitulu satu. Deodata se ivesce o tempestate grea. Unu fulgeru si unu tunetu teribilu si bietulu tieranu fu omoritu. Cu aceeași ocaziune omorí fulgerulu doi boi, o vaca si unu câné.

In nóptea dela 22 spre 23 Aprile st. n. s'aru pusu focu ferestreului dela Zenog'a (Branu) de trei párti. Forestierulu din apropiare i-a sucésu a stinge foculu, inse in diu'a urmatóre ferestreulu iéra a inceputu a arde.

Din causa ca nu sciu limb'a statului fura dimissiuati doi barbati, cari erau ingagiati la statiunea drumului de feru de aici spre a dá ajutoriu la incarcarea si descarcarea pachetelor si la rangiarea vagónelor, dice „S. d. Tblt.“

O cërta intre nisce pescari din Turdasu si din Spinu, pre Muresiu, s'a terminatu cu tragiculu sferistu, ca unu spineanu a trasu cu pusc'a in unu turdasianu, care a remasu pre locu

mortu. Tordasianulu e omu cu stare buna. Dupa elu a remasu o veduva de 18 ani si unu parinte in adenci betranetie.

Burs'a de Vien'a.

Din 28 Aprile (10 Maiu) 1876

Metalicele 5%	66 75
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	70 70
Imprumutulu de statulu din 1860...	111 50
Actiuni de banca	855 —
Actiuni de creditu	138 50
London	120 —
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75 75
„ „ „ Temisiorene	74 —
„ „ „ Ardelenesci	83 50
„ „ „ Croato-slavone	83 50
Argintu	102 80
Galbinu	5 69 1/2
Napoleonu d'auru (poli)	9 55

Edictu.

Teresia Horg'a din Dumbraviti'a de religiunea gr. or. parasindu de mai multu tempu pre legiuitulu ei barbatu Ioanu Caceu din Sacamasiu fára de a se scí, unde se afla, — se citédia prin acésta a se presentá inaintea subsemnatului scaunu protopescu, — cá foru matrimonialu — in terminu de unu anu si o di, cáci ne-presentandu-se, procesulu divortialu asupr'ai intentatu se va pertractá si in absentia ei.

Din siedintia scaunului ppscugr. or. alu Dobrei, tenute la Dobr'a in 24 Februaru 1876.

I. Papiu,
protop. Devei si
adm. Dobrei.

(3—3)

Edictu.

Bucuru Israila de religiunea gr. orientala din Resinari, carele a pearsitu cu necredintia pre legiuit'a lui socia An'a de trei ani de dile si nu se scie, déca mai e in viétia si unde se afla, se citéza prin acésta a se infacisiá inaintea subsemnatului foru matrimonialu in terminu de unu anu si di, cáci din contra se va luá in pertractare si se va decide actiunea numitei mueri presentata la 18 Aprilie a. c. si in absentia densului.

Sibiu 20 Aprile 1876.

Scaunulu protopr. gr. or. tractulu II alu Sibiuului.

I. Popescu,
protopopu.

(2—3)

Depuneri de capitale pentru fructificare

se primescu la institutulu subsemnatu

a.) Pre lángea anuciarea radicárei in sensulu státuteloru cu 6% interese.

b.) Sub conditiune de a se anuciá institutulu radicarea depunerei la trei luni inainte cu 6 1/2 %

c.) Sub conditiune de a se anuciá institutulu radicarea depunerei la siese luni inainte cu 7% interese.

Cu privire la conditiunea b) si c) deponentulu are a se dechiará in diu'a depunerei, cáci altu-cum inlocarea se va privi cá urmata sub conditiunea a).

Interesele incepu cu diu'a, care urméza dupa diu'a depunerei, si incéta cu diu'a premergátoria dilei, in care se radica depunerea cu acelu adausu inse, ca numai pentru acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu putienu 15 dile.

La dorintia deponentelui se potu stabili in diu'a depunerei capitalului si conditiuni speciali de esolvire, cari se insémna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutulu. In atare casu restituirea depunerei urméza dupa aceste modalitati speciali.

Depunerile tramise prin posta, pre lángea comunicarea adresei deponentelui, se resolva totu déun'a in diu'a primirei.

Asemene se potu efectui prin posta anuciári si radicári de capitale. Sibiu, 4 Maiu 1876

„ALBIN A.“

Institutu de creditu si de economie in Sibiu.

(1—4)